

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Ima vsak dan jutraj, izven ponedeljka.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/1. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravišтво: Maršičev trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglas po tarifi. Sprejemajo se do 15. ure.
Pisarniška vprašanja naj se priloži pisarna za odgovor.
Racun pri poštnem č.k. uredu št. 13.234.

Naš sedanjí položaj.

Volitve v narodno skupščino so pokazale, da so vsa važna vprašanja na socialnem, kulturnem in gospodarskem polju v Sloveniji in na Hrvaškem stopila v ozadje in napravila prostor plemenskem vprašanju. V očigled težkim gospodarskim razmeram po vojni se moramo nehoti vprašati, kje so one tajne sile, ki so gnale tako ogromno število volilcev, da so, skoro bi rekli, kompaktno glasovali za stranko, ki sta si nadelali kot svojo prvo nalogo revizijo Vidovdanske ustave. Volilci so pozabili na svoje načelne razlike v svetovnih nazorih in so se kot eden strnili v plemensko falango.

Odgovor moramo vsekakor iskati v gospodarskem položaju širokih plasti naroda. Kot v vseh državah, ki so močje gospodarsko mnogo močnejše, je povzročila vojna tudi v pokrajinskih naših kraljevine obično gospodarsko krizo. Narod se je splošno navduševal za novo državo, pričakujoč, da se mu bo sedaj, ko bo državno krnilo v narodnih rekah nenkrat godilo dobro. Ljudstvo ni mislilo na zunanje politične uplive in tudi težka borba za notranjo konsolidacijo mu je bila tuja. Državo si je predstavljalo, kot nekaj izven njega stoječega, kot nekako bogato banko, ki je skupna lastnina vseh državljanov. V vla di in parlamentu pa je videl odbor, ki ima dolžnost, da mu deli svoje bogastvo in ga podpira v težkem eksistenčnem boju.

Pod vplivom zamotanosti notranjih razmer, kakor tudi zunanje političnega položaja je draginja vedno bolj naraščala. Treba bi bilo obile in izdatne podpore. Te pa država radi svojega težkega finančnega položaja ni mogla vedno nuditi. Narod tega ni razumel in je postal nestrpen. Mogoče se je temu pridružil še odpor proti Pribeševičevi-Zerjavovi metodi vladanja, ki je čisto vzbujala srd v ljudski plasti. Posledica je tač bila, da je ljudstvo sovražno zrló na beograjsko vladó in ker je za ljudstvo vlada in država istoveten pojem, je pričelo sovražiti tudi edinstveno jugoslovensko državo.

To je bila ona točka, kjer je zasadił vse svoje moči na Hrvaškem Radić, v Sloveniji pa Korošec.

Prvi je propagiral republiko, drugi pa avtonomijo. Toda niti o prvem niti o drugem pojmu ni imel narod jasne predstave. Dan za dnevom so mu pač trobili bodisi zavedno, bodisi nezavedno, da je njegovega težkega gospodarskega položaja kriva edino Vidovdanska ustava in beograjska vlada, ki po njej vlada. Narod je bil uverjen, da se bo s propagirano ustavno revizijo njegov gmočni položaj takoj izboljšal. Od tod ona množina volilcev, ki pričakuje od revizije ustave zlatih časov. Da bi razočaranje ne prekmalu ne prišlo!

Računati pa moramo s položajem, ki ga je vstvaril 18. marec. Oznaba SHS bi mesto edinstva skoroda pomenila razkol. Plemenska destruktivnost je stopila na mesto konstruktivnosti v smislu državnega edinstva. Izid volitev pomeni kulminacijsko točko »hrvatsko-srbskega spora«. Iz pisave listov bi skoroda dobili utis, da se je Radić sam vstrašil posledice svoje negativne politike in svojega ekskluzivnega zadržanja. Izključeno ni, da si bo sedaj z abstinenco skušal pridobiti dovolj časa, da svojo politiko v marsikateri preobrazí in prilagodi tudi gosdarskim razmeram in socialnim zahtevam svojih pristavev. Od uspešnosti njegovih sredstev bo vsekakor odvisen obstanek njegove klevilne armade. Z ozirom na globoko razhajanje miselne diferenciacije republikanskih volilcev bi skoraj trdil, da se mu to ne bo posrečilo.

Razen tega se dozdeva, da ka je čas in potek dogodkov prehitel. Zavedati se vendarle mora, da ustava iz dakejaka nima tolikoga pomena, kot ga je on predstavljali svojim volilcem. Radić se tega gotovo zaveda in se torej nahaja v težkem položaju. Izključena torej tudi ni druga verzija, da bo se Radić v Beograd in da bo skušal zadržavati ljudske zadeve po gospodarskem izboljšanju z vprašanjem revizije, ki ga bo predstavljali kot nujen pogoj za doseg svojih ciljev.

Nemogoče je postaviti prognoze nadaljnjega razvoja notranje političnih razmer. Gotovo pa je, da more priti do nenadnega spora, ki ga je tedaj, ako

Pred volitvami poslancev v oblastne skupščine.

UPRAVNA RAZDELITEV DRŽAVE. — LIKVIDACIJA POKRAJINSKIH UPRAV.

Beograd, 22. marca. (B) »Politika« poroča: V radikalnih parlamentarnih krogih se trdi, da bo Pašićeva vlada v kratkem dokončala svoje posle, t. j. posle v zvezi s provedbo vidovdanske ustave. Tako bo rešeno vprašanje o upravní razdelitvi države: pokrajinske vlade bodo uklinjene in izvršile se bodo volitve poslancev za oblastne skupščine.

Beograd, 22. marca. (B) Sinoči se je pod predsedstvom ministrskega

predsednika g. Pašića vršila seja ministrskega sveta, na kateri je minister notranjih del g. Vujčić sporočil članom vlade definitivne rezultate volitev. Razven tega se je razpravljalo o ostavki muslimanskih ministrov. Na prihodnji seji se bo končno rešilo vprašanje o uklinjenju pokr. namestništev v Ljubljani, Splitu, Sarajevu in Zagrebu. Po zakonu o upravní razdelitvi države namestniška mesta sploh več ne obstojajo, temveč le še mesta velikih županov.

Za mohamedansko - klerikalni pakt.

Beograd, 22. marca. (Z) Iz Sarajeva poročajo: Kakor se dozdeva iz krogov Spahovcev, sklicuje te dni muslimanska - jugoslovenska organizacija pokrajinsko konferenco svoje stranke, katera ima dati smer za nadaljno postopanje novoizvoljenih poslancev v

parlamentu. Tukaj se smatra, da se bodo Spahovci popolnoma naslonili na dr. Korošca. Spahovci bi baje vstopili samo v tako vlado, v kateri bi sodeloval tudi dr. Korošec in katera ne bi bila za to, da se obdrži sedanja ustava.

Za mir in red na Hrvaškem.

Beograd, 22. marca. (B) Danes ob 9. uri dop. je namestnik za Hrvatsko in Slavonijo, g. dr. Simić obiskal ministr notranjih del g. Vujčića, kateremu je poročal o redu, ki je vladal na dan volitev. Razven nekoliko manjših incidentov, pravi g. dr. Simić, je vladal v Zagrebu mir in red. Po tem obisku je obiskal g. dr. Simić ministrskega predsednika g. Pašića, kateremu je po-

ročal o razmerah v Hrvatski. Prihod g. dr. Simića se spravlja v zvezo s pripravi obilisti radi morebitnih izredov povodom skorajšnjega Radićeve skupščine v Zagrebu. G. dr. Simić potuje jutri nazaj v Zagreb. Ravnotako pride jutri v Beograd namestnik za Slovenijo, g. Hribar, da obvesti vladó o izidu volitev in o stanju v Sloveniji. Tudi on ostane v Beogradu nekaj dni.

Program nemških poslancev.

Beograd, 22. marca. (B) Sotrudnik »Vremena« iz Novega Sada je govoril z nemškim poslancem dr. Kraftom, ki je izvoljen v somborskem okrožju. Dr. Kraft je podrobno razložil program nemške stranke in izjavil, da je nemška stranka sklenila, da energično in odločno ostane na stališču žombolskega zbora, ki se je vršil dne 18. decembra pr. l. O programu, ki je bil takrat predložen, se je sam oficijelni organ radikalne stranke, »Samouprava«, izrekel zelo povoljno. Po tem programu so Nemci pripravljeni, da skupno z našo vladó sode-

lujejo na konsolidaciji splošnih političnih razmer naše države. Vendar pa bodo odločno zahtevali, da se pravice narodnih manjšin v Vojvodini ne kršijo, posebno v pogledu kulturnih in gospodarskih vprašanj. Kar se tiče drugih narodnostnih manjšin, so Nemci pripravljeni, da v vsakem oziru ostanejo v parlamentu tolmači volje narodnih manjšin iz Vojvodine. Ako imajo Mađžari, Židje ali Romuni kake pritožbe, naj se svobodno obrnejo na nemško stranko, ona bo v prvi vrsti štiti v skupščini njihove interese.

Izenačenje železničarskih plač.

Beograd, 22. marca. (B) Ker je potrebno, da se odobri gotovi krediti iz 7 odstotnega dolarskega posojila, je za ponedeljek sklicana seja finančnega odbora. Na to sejo so povabljeni stari člani finančnega odbora, ker pre-

neha njihova pristojnost še le takrat, ko se izvoli novi finančni odbor. Na tej seji se bo rešilo tudi vprašanje o izenačenju železničarskih draginskih doklad v zvezi s komunikeja, ki ga je bil izdal minister saobraćaja že pred volitvami.

Končni izid volitev v narodno skupščino v volilnem okrožju Maribor — Celje.

Ljubljana, 23. marca 1923. (Uradno.)

Število volilcev po volilnem imeniku 140.115. Število oddanih glasov 97.491. Dobili so glasov: 1. Dr. Vekoslav Kukovec 5.169; 2. dr. Anton Korošec 56.665; 3. dr. Anton Novčan 1.461; 4. Drogenik 4.553; 5. Rudolf Golouh 5.734; 6. Franc Schauer 5.981; 7. Stjepan Radić 10.186; 8. Koren 4.260; 9. Anton Brandner 2.090; 10. dr. Milan Stojadinović 1.165.

Izvoljeni so za narodne poslance: 1. Dr. Anton Korošec; 2. Franjo Žebot; 3. Ivan Veseniak; 4. dr. Josip Hohnjec; 5. Vlado Pušenjak; 6. Jakob Vrečko; 7. Stjepan Falež; 8. Jurij Kugovnik; 9. Josip Kleki; 10. Geza Šiftar; 11. Andrej Bednjanič; 12. Davorin Kralec; 13. Stjepan Radić; 14. Stefan Čezmešija; 15. Franc Schauer.

Maribor, 22. marca. (R) Glavni volilni odbor za mariborsko volilno okrožje je dovršil danes svoje delo. Po njegovih ugotovitvah je dobila SLS 12, Radić 2 in Nemci z največjim ostanom en mandat. Tako je bil sporen mandat, za katerega so se borili nemška gospodarska stranka in Golouhovi priznan Nemcem. Vsi tedaj je torej izvoljen Nemec Franc Schauer, urednik lista »Cillier Zeitung«.

Radić in Korošec odstopita od svojih programatičnih in taktičnih pozicij. Ravno tako pa je tudi gotovo, da more pri-

PRED REŠITVIJO VPRAŠANJA JUŽNE ŽELEZNICE.

Beograd, 22. marca. (B) Naša delegacija v Rimu, ki vodi pogajanja z Italijo in Avstrijo o vprašanju ureditve Južne železnice, je sporočila ministrstvu zunanjih del, da se pogajanja bližajo h koncu in da bo vsiel tega to vprašanje odstavljeno z dnevnega reda najpozneje do 27. t. m.

TRGOVINSKA POGODBA Z AVSTRIJO.

Beograd, 22. marca. (B) Dne 10. aprila začne ministrstvo trgovine in industrije pogajanja z avstrijsko delegacijo o potrditvi trgovinske pogodbe z Avstrijo in sicer na podlagi generalnih klavzul, sprejetih za časa bivanja dr. Seipela v Beogradu.

PRICETEK KONFERENCE ZA REŠITEV ORJENTSKEGA VPRAŠANJA.

London, 22. marca. (K) (Reuterjev urad.) Pod predsedstvom lorda Curzona se otvori danes ob 4. popoldne prva seja izvedenecv za rešitev orjentskega vprašanja. Sestavile so se tri komisije, ki se bodo pečale s finančnimi, gospodarskimi in političnimi vprašanji. Upajo, da bo konferenca dokončala svoja dela v nedeljo.

Pariz, 22. marca. (K) »Parisiens« javlja iz Carigrada: Angorska vlada bo pri zaveznikih obstajala na tem, da se mirovna konferenca vrši v Carigradu.

ti do sporazuma le v duhu državnega in narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vprašanje reškega pristaniškega konzorcija.

NAŠ IN ITALIJANSKI NAČRT. — ITALIJANI SE SMEJEJO! — KOMISIJA GRE NA POČITNICE.

Opatija, 22. marca. (O) Na večerajšnji seji pariteta: komisije, katere so se udeležili vsi jugoslovenski in italijanski delegati, je predložil senator Quartieri načrt pogodbe za ustanovitev pristaniškega konzorcija. Besedilo načrta je še tajno, vendar pa je dala komisija njegovo vsebino novinarjem na razpolago.

Načrt predvideva konzorcij, ki naj bi ga tvorile Reka, Jugoslavija in Italija v skupni upravi in nadzoruvanju reške luke. S podpisom pogodbe dobi reško pristanšče mednarodni značaj. Vse tri države imajo enake pravice in enake dolžnosti, ravnotako vse njihove družbe in ladje. Konzorcij je juridična cseba, toda v mednarodnem oziru ne more imeti neposrednih odnosov z drugimi državami. Kaško pristanšče tvori vse ozemlje, ki spada v območje konzorcija. Konzorcij mora skrbeti za pristaniške naprave, za pristaniško službo, za določitev tarifov itd. Konzorcij zastopa upravni svet, ki onstaja iz predsednika in šestih upravnih svetnikov za dobo dveh let.

Načrt ne vsebuje nobenega roka. Rok naj določi komisija. Na vsak način pa bo moral biti včletni rok z ozirom na važnost podjetja. Konzorcij ne sme biti politična, ampak stroga gospodarska institucija.

Upravni svet naj bi tvorila po dva jugoslovenska, dva reška in dva italijanska zastopnika, ki imenujejo predsednika za dobo dveh let. Jugoslovenska delegacija je po svojem predsedniku dr. Rybaču izjavila, da se s takim načrtom ne more strinjati. Dr. Rybač je ponovno izjavil, da Baroš in Delta ne moreta tvoriti ozemlja konzorcija, ker sta blateni del sušiške luke. Konzorcij bi se moral omejiti izključno le na Reko.

Nato je predložila jugoslovenska delegacija svoj načrt, ki se bistveno razlikuje od italijanskega. Predvsem zahteva ločitev Baroša in Delte od Reke. Baroš, Delta in Braidica morajo priti pod izključno upravo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Z reškim pristanšcem naj opravljajo neodvisna reška država sama. Železniški promet med Jugoslavijo in Reko naj uredi in upravlja jugoslovenska vlada, železniški promet med Italijo in Reko pa italijanska država in sicer sporazumno na podlagi posebne pogodbe z Reko. Promet na reški postaji naj se izroči reški upravi in sicer pod nadzorstvom mešane komisije. Ravno tako naj se ustanovi

vi posebna mešana komisija za varstvo jugoslovenskih in italijanskih interesov v reškem pristanšči in na reškem kolodvoru. Tudi vprašanje prometa med reškim kolodvorom in Sušakom, oziroma baroško luko, Delto in Braidico se mora rešiti sporazumno.

Predsednik italijanske delegacije je vzel ta načrt na znanje s pomembnim nasmehom. Iz krogov italijanskih ekspertov se dozdeva, da Italijani ne bodo pristali na jugoslovenske zahteve. Člani paritetne komisije odidejo v soboto na velikonočne počitnice.

Sušak, 22. marca. Na današnji seji bo podala naša in italijanska delegacija svoje opombe in protipredloge na načrt nasprotni strani. Italijanski načrt glede konzorcija določa trajanje: konzorcija 99 let. S podpisom se tri pogodbene države zavezujejo, odstopiti začasno ozemlja, ki jim pripadajo in ki se nahajajo izključno v mejah, v katerih izvršuje konzorcij svojo pristojnost ter odpovedati se samo začasno vsem pravicam do izkoriščanja na tem ozemlju, v kolikor so te pravice nezdržljive z odredbami konvencije. To odstopanje in otrekanje ne bo prejudiciralo morebitnim pravicam suverenosti in lastnine. Ozemlje in pa ravnikar navedene pravice vključno z napravami, zgradbami in plovnim parkom bodo izročene konzorciju brezplačno. Konzorcij bo pritegnil nove koncesije glede prostora in rekonstruirati tiste, ki že obstojajo ter upošteval vse dosedanje dogovore, ki so zaključeni po 17. nov. 1918. Glavni zmisel jugoslovenskega predloga sestoji v tem, da se reški državi pustijo vsi atributi njene suverenosti in neodvisnosti, katero smo mi in Italija priznali v rapalski pogodbi, da pa se nam istočasno zagarantira uporaba reške luke.

Sušak, 22. marca. (Z) Včeraj dopoldne je bil predsednik naše delegacije, g. dr. Ribaf z nekaterimi člani na Sušaku in imel v občini konferenco s predstavniki gospodarskih in pomorskih organizacij, katerim je raztolmačil naše stališče, da se konzorcij osnuje radi ureditve reške luke in ne radi Baroša in Delte. Razven tega je dr. Ribaf podal tudi druge podrobnosti, ki se nanašajo na zaščito naših carinskih in gospodarskih interesov ter na ureditev carinske službe pri nas. Nato je poslušal mišljenje udeležnikov konference v vseh teh vprašanjih. G. dr. Ribaf je odpotoval v Opatijo na sejo paritetne komisije.

Zbližanje med našo kraljevino in Bolgarsko.

Niš, 22. marca. (B) Predvčerajšnjim in včeraj je konferenca intenzivna delala na končni redakciji protokola. To delo se je pokazalo mnogo težje, nego se je mislilo v početku, ker je treba spraviti v sklad oba teksta, naš in bolgarski. Delegati so včeraj imeli sejo od 9. do 12. ure in popoldne od 3. do 6. ure. Sporazum, ki se bo podpisal, bo znašal več pol. Obsega okoli 10 raznovrstnih sklepov. Konferenca bo nadalje-

vala tudi danes svoje delo in delegati se nadejajo, da bodo mogli zvečer podpisati zapisnik. Kadar bo zapisnik podpisan, priredi bolgarska delegacija večerjo v čast naše delegacije. Naši delegati so povabili bolgarske delegate, da obiščejo Beograd. Ako se izvršijo ti posli pravočasno, odide bolgarska delegacija v petek popoldne iz Niša v Beograd, kjer ostane dva do tri dni.

Bolgarska in reparacije.

Sofija, 22. marca. (K) (Brzojavna agentura.) Po dolgem razpravljanju ministrskega predsednika Stambolijskega z voditelji delegacij medzavezniske komisije, se je dosegel sporazum o reparaciji. Vlada objavlja na podlagi člena 47 ustave odlok, po katerem se imajo v smislu načrta o odplačevanju, izdelanega od medzavezniske komisije sporazumno z bolgarsko vladó, upora-

bljati dohodki iz carine kot jamstvo za reparacije. Pogoji, pod katerimi je bil sklenjen sporazum, se bodo objavili pozneje. Ti pogoji so za Bolgare ugodni in upoštevaajo njen gospodarski in finančni položaj. Poleg tega so pa take narave, da bo mogoče misliti na zopetni gospodarski razvoj dežele, ki že dolga leta trpi na gospodarski izčrpanosti.

PORUHRSKA AKCIJA.

Pariz, 22. marca. (K) Na zborovanju izvrševalnega odbora radikalne in socialistične stranke je izjavil predsednik Herriot: socialistični poslanci ne smejo, četudi zaradi Poruhrja ni v skladu s politiko stranke, otežkovati nalogo vlade in bodo torej dovolili kredit za zasedbo. Zborovalci so se soglasno strinjali s to izjavo.

Današnje prireditve

V Ljubljani:
Drama: Zaprt.
Opera: »Carostelec«. Red D.
V »Unione«: Klavirski koncert pianiste Bianche Salva ob 8. uri zvečer.
Kino Matica: »Gnezdo ljubavi«, II. del.
Kino Tivoli: »Sodoma in Gomora«.
Kino Ideal: »Grof Monte Christo«, II. del.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: Lekarna Leustek pri železniški postaji in Bolnica na Rimske cesti.

Odprimo oči!

in vrst naših kulturnih delavcev.

Ne da bi hoteli temu ali onemu kralju zaslužiti, ki si jih je na ta ali oni način pridobil za nastanek naše države, moramo vendar reči, da je Jugoslavija za nas Slovence v veliki meri dar Usode. Marsikdo mi bo morda oporekal in bo imel mogoče s svojega stališča tudi prav, popolnoma pa moje trditve le ne bo mogel ovreči. Zanj pa namreč pričajo vsa naša »ljunaštva«: žalostne preteklosti. Da bi vsaj enkrat prišel čas, ko bi jih ne bilo več treba omenjati! Sramote nas na zunanji in na znotraj, drugih znanih koristi pa menda nimamo od njih. Zanj pa govori tudi razdrapanost, ki vlada med nami. Ako pojde tako dalje, bomo pri naslednjih volitvah v skupščino imeli v Sloveniji več kandidatov nego volilcev. To je znak breznačelnosti, ki mora vsakemu mislečemu človeku vzbujati temne misli. Naj tudi kdo akusa opravičiti ta pojav s trditvijo, da je znak potemtajnega in poživljenega političnega udeleževanja, mi vendar ne bomo mogli zanikati trditve, da je to znak breznačelnega mišljenja, stremiljenja posameznih častiteljnih oseb, ki se hočejo na vsak način in za vsako ceno uveljaviti. Kam nas to vodi, če danes prav bradko občutimo. Na eni strani vlada med neželjimi, občutljivišimi ljudmi nekaka depresiranost in letargija, na drugi pa se odpira široko polje podjetnih spekulacij, ki lahko nemoteno ribarijo v kalnem. To mojo domnevo popolnoma potrjuje izid volitev v Sloveniji.

Tak način delovanja bo polagoma upropastil vse naše življenje, posebno pa naše kulturno življenje, ako se treznim in previdnim ljudem še pravočasno ne posreči, da zajeze to razkrajanje.

Kako? — Z avtonomijo? Dvomim, prav resno dvomim o tem, da bi nam mogla avtonomija, kakršno hoče SLS prinesiti kaj dobrega, brez ozira že na to, da bi s tako avtonomijo hote in zavestno nasprotovali onemu toku in stremiljenju, ki se je iz njega porodila naša kraljevina.

Mnogi med nami se boje nekake srb-

se poplave, ako ostane sedanja notranja oblika države. Kaj si predstavljajo pod tem strašnim, ne vem. Ali mislijo, da bi nam Srbi hoteli vzeti jezik? Jim ne pride na misel... Govoril sem že s večimi uglednimi srbskimi kulturnimi delavci, pa mi ni še nihče naznačil kake take namere. Nasprotno so mi pa že tožili, kako je škoda, da se sever in jug tako malo poznata med seboj. Dejali so, naj bi se tudi kdo iz Slovenije kdaj oglašil v srbskih listih — v slovenskih. Kako pa pri nas? Nekdo sem v neki družbi omenil, da išče urednik z juga prispevke v slovenski za svoj list. Dotični urednik me je bil tudi parkrat prosil, naj sporočim slovenskim književnikom njegovo prošnjo. Ko sem to res storil, sem dobil od uglednega slovenskega književnika odgovor: »Ako ima kdo kaj, da je kaj vredno, že lahko doma spravi pod streho.« Ta odgovor priča v zvezi s preje navedenimi dejstvi, da na jugu ni nikakega stremiljenja po kaki poplavi, tudi ne na drugi strani nikake ekskluzivnosti, da pa vlada nasprotno pri nas nekako ekskluzivno razpoloženje, češ: »Kaj bi hodil kulturni Slovenec med Balkance, arka hula!«

Uspehi takega ravnanja se že kažejo. Oficijelni krogi tam dobi, ki imajo državno krmilo v rokah, se ne brigajo za nas, ker nas ne poznajo, — ali bolje: ker jim ni ne dovolimo, da bi nas spoznali. Rezultat: naši slikarji morajo hoditi s svojimi slikami kakor krošnjar od hiše do hiše, drugi umetniki vsi vrst pa se tišče po raznih pisarnah, kjer za bore kronice trčijo čas in ubijajo zmoglosti. Država, ki bi jim lahko pomagala, jih niti poznati ne sme, tistim pa, ki danes predstavljajo Slovenijo, so Marjane device in podobno bolj pri srcu nego vsa slovenska kultura. Ni več daleč čas, pa bomo po vseh kulturnih inštitucijah Slovenije molili roženkranc in prebiral »Zdravo pismo«, ki pomaga pri porodih, zoper strel in zoper grehe. Ali bomo morali res biti deležni šele egiptovske sužnosti, da se našemu razumnstvu odpro oči?

A. B.

Kombinacije.

Demokratsko časopisje se bavi intenzivno z raznimi kombinacijami o novi vladi in približuje iz Beograda strankarsko pobarvana poročila, ki so le uganjani ljudje, ki bi se radi okoristili z novim položajem. Poleg vsega pa je silno neprevidno govoriti o Pašićevih načrtih, dokler ni vsestransko razjasnjeno stališče opozicijskih »zmagovalcev« pri skupščinskih volitvah. Od sedaj se je izrazil samo še g. dr. Korošec, ki kategorično zahteva, da izvajajo Srbi iz klerikalne zmage v Sloveniji posledice. Dr. Korošec apelira celo na krono, ki naj bi morala upoštevati »pomembnost«, ki so ga podale ravnanje izvršene volitve. Dr. Korošec bi pač rad prišel zopet v vlado, toda izpolnitev njegove želje nikakor ni odvisna od izida volitev v Sloveniji. Pisati o g. Stipici Radici bi pomenilo precejevanje njegovega neznanja. Koliko izjav in obljub je že podal g. Stipica, ki jih je v par minutah nato sam zaničal! Bo pač treba počakati na neposredni razvoj v bližnji bodočnosti.

Eno pa je gotovo in to je: Oni, ki

so vstvarili našo državo, ki so nas osvobodili izpod tuje jarma in nam zajamčili svobodni razvoj v jugoslovenski državni zajednici, se ne morejo in se tudi ne smejo obračati preveč na levo, ako hočejo obvarovati državo pred usodno notranjo krizo, ki jo protokujejo levicariji vseh vrst. Pri tem, za našo skupno državo edino spasonosnem delu, morajo sodelovati vsi, ki se zavajajo svoje odgovornosti napram bodočim našim pokolenjem. In teh je tudi med Slovenci precejšnje število. Bilo bi žalostno, ako bi naše razumnstvo slepo drvelo za raznimi demagogi, ki varajo naše ljudstvo s praznimi obljubami, s katerimi hočejo prikriti masi dejanski položaj in katerega ne morejo spremeniti nobeni »volilni plebisciti«, pa naj se »narodnjaki avstrijskoslovenske kova« še tako strinjajo v tem oziru s ostanki zagovornikov »habsburškega trijalskega jugoslovenstva« pod patronanco sedanjih voditeljev separatističnega gibanja, ki je v bistvu naperjeno proti našemu Pljmontu.

Orjunaš.

BOLGARSKA.

Nova vlada. Sofia, 22. marca. Po večkratni rekonstrukciji se je sestavilo ministrstvo na sledeči način: Predsedstvo, zunanja dela in začasno tudi trgovina:

Iz prosvetnega življenja.

Čarostrelec.

Romantična opera v treh dejanjih. Pisal Friedrich Kild, poslovenil Anton Pantok, godbo zložil Karl Maria Weber.

Vsebina:

I. dejanje: Pri streljanju na tarčo je imel lovec Maks amolo, zmagal je kmot Kljšan, ki zdi premaganca zasmejuje. Sprla bi se v resnici, da ne poseže vmes dedni gozdar kneza Otakarja, Kuno, čigar hčer Agata bi rad Maks za ženo. Malopridni in postopaki lovec Gašper meni, da je Maksova sreča pri streljanju začarana ter svetuje, naj gre prihodnji petek na razkrožje in naj v risu trikrat pokliče velikega lovca, Kuno Gašparja ostro pokara, Maks pa opomni, da si jutri le s srečnim polkuznim strelom vprido kneza Otakarja pridobi po stari šegi in ustanovi namenjeno nasledstvo dednega gozdarja in Agato za ženo. Maks brez Agate živi na moru, obupan je, ker ga skrbi polkuzno streljanje. Ali ga bo jutri sreča mila, ko je zadnje kroglo izstrelil? V tem razpoloženju ga najde Gašper. Prigovarja mu naj gre z njim o polnoči v Volčje brezdno in vstavi zaklete kroglice. Ko se Maks s Gašperjevo puško ustrelil postavilo, se omenjati in objavi prihi na čarobno mesto, Gašper zmagal...

Stamboljski. Javna dela: Pavlov, kmotstvo: Obov, finance: Janev, pravosodje: dr. Dubarmov, železnice: Apanazov, vojna: Kosta Muravjev, javni pouk: Osmarčevski, notranji posli: Stojanov.

II. dejanje. Agatina soba. V istem času, ko je Maks z vražjo kroglo ustrelil je raz stene padla slika Kunovega pradedca in je Agata lahko ranila. Vesele Anka, bližnja sorodnica, ki danes Agate nikakor ne more potolažiti, obesi sliko nazaj. Agata obdajajo zle slutnje, težko pričakuje Maks, ki gotovo prinese veselo vest o svoji zmagi pri streljanju na tarčo. Taka vest bi dobro pomenila za jutrajšnji dan. Maks pride: ni zmagal! Pove Agati, da je ustrelil v Volčjem brezdnu jelena in mora še danes piti. Vkljub prošnjam obeh deklet odide tja, ker ga že čaka Gašper in kličče Samiela na pomoč. Z njim je že dolgo v zvezi. Samiel mu je dal tri leta odloga, če mu pripelje drugo žrtev. In žrtev naj bo Maks! Hoče se pa Gašper osvetiti še nad Agato, ki mu je odrekala roko. Maks pride v brezdn, duh matere ga svari pred zločinom, Samiel pa mu pričara podobo neveste Agate, ki se zaradi zaročenčeve nesreče pri streljanju hoče poginiti v slap. Maks in Gašper med strašno čarovnijo in viharjem ulivata vražje kroglice, katerih šest zadene cilj po volji strelca, sedmo pa vodi vrag.

III. dejanje. A Agatin sobi. Težko se je Anki posrečilo pomiriti Agato, kateri zle slutnje ne gredo iz glave. V njenem srcu vendar premaga zaupanje v Boga in ne straši je celo žalostno znamenje, ko najde v šatulji namesto poročnega venca mrtvaško krono. Dekle je zločinstvo doživelo vsem. — Med tem...

Za naše narodnostne manjšine.

V preminjanih člankih o naših manjšinah v Avstriji, Madžarski in Italiji, ki sem jih priobčil v slovenskih in hrvaških listih, sem zastopal posebno nasproti prvima državama načela reciprocitete: kakor ti našim manjšinam, tako jaz tvojim v naši državi. Močnejšega aduta ne more imeti naša vlada v tej igri, ki je močnejši nego vsi pametni razlogi, vse sklicevanje na človečanske pravice in na določila madžarske mirovne pogodbe.

Poleg časopisne borbe sem skrbel tudi za to, da je bila naša vlada točno poučena o razmerah na Koroškem in Gradiščanskem. — Tisti dogodek s konzulom Rašičem v Celovcu je ostal le brezpomembna epizoda, ki ne bo imela na rešitev koroškega in gradiščanskega vprašanja nikakega pomena, zlasti potem, ko je glavni odbor NRS v Ljubljani energično posegel vmes in poslal v Beograd spomenico, — katero je osrednja vlada že upoštevala. Želeli je še, da vsi zvesti čuvarki naših manjšin dosledno bodijo nad delom naše diplomacije, ki ima dovolj dobre volje in dovolj upogleda v jedro tega prevažnega vprašanja. — Oddelek našega g. dr. Rybafa je tisti, v katerega področje spada tudi varstvo naših manjšin. Prosim ga, da po dovršenem delu v Opatiji posveti vso svojo pažnjo našim manjšinam. To delo treba postaviti na trdno podlago brez ozira na zasebno poštvovalnost našega naroda. Tu treba ustvariti sistem, ki bo trden in neomajen, pa če zasebna inicijativa tudi povsem obnema, saj poznamo svojo slabost, da nezmerno lahko vzplamtnemo, a pri najplemenitejšem vprašanju tudi kaj radi zadremamo: dolce far niente!

Koroški dogodek je zgrabilo »Jutro« v volilne namene. Ni bilo to ne lepo, ne previdno, ne diplomatsko. Hočem pa verjeti, da so gospodje okoli »Jutra« tudi dobro mislili za koroške Slovence. Stvar sama je pojasnjena.

Tudi »Slovenec« od pretekle sobote se je hudo vzpenjal pod bobnečim naslovom, da je radikalna vlada izdala koroške Slovence. — Ali v istem članku samem je »Slovenec« ponižno in boli neopazeno povedal resnico, ki ga pravo za pravo popolnoma postavlja na laž. Dejal je, da je zunanji minister dr. Ninčić kategorično izjavil, da: sicer pa je

samo po sebi umevno, da Nemci v Jugoslaviji ne morejo v ničemer uživati več pravic nego jih uživajo koroški Slovenci. Tu je torej jasno označeno načelo reciprocitete! Ako ostane pri tem, da ohranijo koroški Slovenci le dve ljudski šoli — tudi Nemci v Jugoslaviji ne zaslužijo več! — Avstriji torej ne bo preostajalo drugega nego popolnoma urediti koroške razmere tako, da bodo imeli v šoli, v uradih, v vsem javnem življenju enake pravice, ki jih hočejo uživati in jih bodo uživali naši Nemci.

Da ima naša vlada v tem pogledu jasn cilj pred seboj, ki nas mora popolnoma zadovoljiti, je razvidno iz izjave dr. Ninčiča — a dr. Korošec sam je najboljša priča za to. »Slovenec« naj se informira pri njem in naj v bodoče vredi svoje pisanje po tej resnici. Pretiravanje ali celo neresnično poročanje, ki mora razburjati duhove, nam more edino le škodovati.

Umeje se samo po sebi, da se moramo ravno radi tega reciprociteta načela sprijazniti z marsikako koncesijo od naše strani. Maščevanje radi preteklosti, ki je za nas samo še zgodovina, ni več na mestu. Kdor pa se razburja radi te ali one koncesije, ki je sicer utemeljena v sanžernemski pogodbi kot pravo manjšine, je zaslepljen ali zagrozen strankar, ki noče videti krute realnosti, v katero se končno moramo živjeti. Preko teh kričavej moramo preiti na dnevni red k pozitivnemu delu v mejah možnosti, državljanske in socialne pravičnosti. Edino tako bomo pred očmi celega sveta sledili realni politiki, ki zagotovi našim narodnostnim manjšinam narodni obstanek, kulturni in gospodarski napredek.

Kar se tiče Avstrije in Madžarske je naše delo veliko lažje, nego v Italiji. In to je naša sreča, kajti naš narod v teh dveh državah nima toliko odporne sile, kakor naši Primorci. Ali modra vreditev narodnostnega vprašanja v Avstriji in Madžarski utegne olajšati delo za naše rojake v Primorju. Ako pride enkrat do popolne odstranitve vseh sporov v reškem vprašanju in bo Italija videla, kako dragoceno je resnično prijateljstvo z Jugoslavijo, tedaj se bo dalo uspešneje govoriti v prilog našim Primorcem! Zato: pamet i sreča junačka!

A. O.

Politične novosti.

NAŠA KRALJEVINA.

— Komunistični arhiv na Dunaju najden. Našemu ministruvju potrdil je, da se je posrečilo polastiti celokupnega arhiva sekcije naših komunistov na Dunaju. Arhiv nudi dragoceno sliko za presojo komunističnega razvoja in stanja v naši državi. Najdeni dokumenti izkazujejo ogromne vsote, ki so bile namenjene za »propagando« v naši državi. Kadar se arhiv natančneje pregleda, se odstopi sodišču, da se uvede preiskava proti kompromitiranim osebam.

RUSIJA.

— Ljenuhova bolezen. Zadnje poročilo iz Rige o zdravstvenem stanju Ljenuha pravi, da »zboljanje« v sposobnosti premikati desno nogo, traja naprej, nespremenjeno pa je stanje glede zmoglosti govora.

ŠVEDSKA.

— Notranjepolitični položaj. Švedsko časopisje naglašja, da se bo v kratkem odločila usoda Brantingovega kabineta. — Borba med meščanskim blokom in med socialisti se vrti okoli vprašanja, da-li se naj delavstvu o priliki stavk izplačuje državna podpora ali ne. Komunistični predlog z liberalne strani je bil v socialističnih klopeh parlamenta odklonjen. Zdi se, da vztraja vlada pri predloženem, vsakogar zelo dalekosežnem predlogu. Ker pa ni si-

gurno, da bi ta predlog mogel prodreti, si je Branting skušal s spretno kraljo kupčijo zaslugati glasove kmetijske zveze. — Odločitev bo padla še v tem tednu, vendar pa je verjetno, da ostane Branting na krmilu.

NORVEŠKA.

— Nova kriza. Iz Stockholma poročajo, da stoji »nedavno« sestavljena vlada konzervativcev pred krizo, ki bo izbruhnila že v par dnevih. Vlada zahteva ukinitve referendarnega sklepa o alkoholni prepovedi, kar pa levicarske stranke norveškega stortinga odklanjajo.

MEDNARODNI KONGRES TRGOVINSKIH ZBORNIC.

Rim, 21. marca. (K) »Tribuna« razznanja, da bodo ameriški udeleženci na mednarodnem kongresu trgovinskih zbornic v naslednjih dneh v Rimu predložili načrt ameriških industrijcev in finančnikov za gospodarsko in finančno vzpostavitev Evrope. Če bi Francija soglašala, bi s tem prišlo do prav pomembnih političnih sprememb. Ponudba ameriških finančnikov gre za tem, pri-spevati k reparacijam za zavezničke, če bi Francija odnehala od tega, da takol izterja dolgeve od Nemčije.

Proti razpustu Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani.

Ljubljana, 22. marca.

Nocoj se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma izredni občni zbor »Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani«. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Predsednik društva je ugotovil sklepčnost ter pozdravil navzoče zastopnike Trgovske in obrtniške zbornice, Zveze trgovskih gremiljev gremilja trgovcev v Ljubljani, Mariboru in Celju, vseh ostalih v društvu včlanjenih društev strokovnih društev ter zastopnike časopisja. Nato je društveni tajnik Volk razložil povod sklicanja izrednega občnega zbora, namreč ukrep Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu o razpustu Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani. Podal je v kroglih potezah zgodovino društva in poročal o pogostih, ki jih je imel odbor, kakor tudi predstavnik stanovskih organizacij s merodajnimi faktorji radi nadaljnjega obstoja društva. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1855 in je eno prvih, ki so bila ustanovljena v bivši Avstro-ogrski monarhiji. Povdarjal je, da je društvo nudilo za manjše prispevke svojim članom mnogo več, kakor druge bolniške blaginje ter je kljub temu naraslo do izbruh vojne premoženje bolniškega oddelka na 84.823,30 K in premoženje podpor. oddelka na 140.006,36 kron. K temu ugodnemu gnetnemu položaju je mnogo pripomogla zapuščina Janka Trčka, ki je društvu zapustil skoro vse svoje premoženje 44.006,94 kron. V svetovni vojni je imelo društvo le malo dohodkov, toda izdatki niso padli v istem razmerju. Vendar je bilo finančno stanje društva tudi med vojno zelo ugodno.

Omenjal je nadalje, da so odborniki že tedaj, ko se je pripravil osnutek tega zakona, osebo intervenirali pri takratnem ministru za socialno politiko dr. Kuščevu, da bi društvo še nadalje obstajalo. Toda ta je bil strastno zagovornik centralizacije bolniškega zavarovanja in je njihovo prošnjo kratkoma odklonil. Ko je dr. Kuščev nadomestil dr. Zerjav, je tako društvo, kakor tudi druge trgovske organizacije ponovno interveniralo, da se mu dajo iste pravice, kakor jih ima »Merkur« v Zagrebu. Dr. Zerjav je priznal, da se društva godi krivica ter zagotovil svojo pomoč, da se društvo prizna iste pravice, kakor hrvaškemu »Merkurju«. Poleg tega je odbor nasvetoval, naj se skuša formalno spoiliti z zagrebškim »Merkurjem« na ta način, da bi postalo ljubljansko društvo samostojna podružnica »Merkurja«. Posvetovanja so se uveljavila, neprilicavano pa so začeli propagirati nekateri društveni člani, da se društvo izpremeni v popolno podružnico »Merkurja«. — Radi nenadnega sklepa osrednjega urada pa se je odbor čutil primoranega, da skliče izredni občni zbor, ki naj zavzame v vprašanju svoje stališče.

Nato so izjavili zastopniki raznih strokovnih društev in korporacij, da protestirajo proti tej ukinitvi in da bodo vztrajno pomagali društvu, da si izvoje svoje pravice. Vse izjave so bile sprejete z velikim odobravanjem. Culi so se ostri protesti proti ukinitvi društva in proti spoiliti z okroglim poslovanjem okroglega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, čigar poslovanje se je prav ostro kritiziralo.

Po končani debati, v katero je poseglo mnogo članov, je bila občnemu zboru predlagana in enoglasno sprejeta sledeča

RESOLUCIJA:

Podpisane organizacije delodajalcev in delojemalcev v Sloveniji protestirajo kar najodločneje proti odloku Osrednjega urada za osiguranje radnika v Zagrebu z dne 28. februarja l. l. št. 912, s katerim se odreja likvidacija dosedaj že 88 let samostojne trgovske bolniške blaginje z dnem 31. marca t. l. Ta protest temeljuje na sledečih razlogih: 1. Trgovska bolniška blaginja je v vsakem oziru tehnično najodvorneje urejena in ekonomično upravljana ter po svojem poslovanju in predpisom zakona o zavarovanju delavcev. O tem so se prepričali delegati srednjega urada ob priliki inspekcije dne 16. januarja t. l. v Ljubljani. Trgovska bolniška blaginja ima pri gremiljih Celje in Maribor svoje okrožne poslovavnice, ki olajšujejo stik z interesi in izvršujejo kontrolo. — 2. Likvidacija trgovske bolniške blaginje in njena združitve z okroglo bolniško blaginjo bi bila v sedanjih razmerah tudi iz tehničnih razlogov težko izvedljiva, ker okrajna blaginja v sedanjih razmerah skoraj zmaguje agendo s sedanjim številom zavarovancev in je pred zgraditvijo projektiranega ambulatorija in novih poslovnih prostorov razširjenost agende še na ne-člane nemogoča. — 3. Merodajni strokovni referenti za socialno zavarovanje v ministrstvu za socialno politiko, kakor tudi pri osrednjem uradu za zavarovanje v Zagrebu so opetovano izjavili raznim delegacijam podpisanih organizacij, da se bi zakon o zavarovanju delavcev noveliral in da se bo pri tej priliki dala slovenskemu trgovstvu in industriji glede zavarovanja nameščencev enake pravice, kakor jo imajo hrvaško trgovsko društvo »Merkur« v Zagrebu v smislu zakona po § 202. Smatramo za nedopustno, da bi po zakonu veljale nenasledne in gospodarsko in tehnično neupravičene izjeme za samo tem pokrajino, medtem ko bi se iste pravice trgovskim nameščencem v drugi pokrajini odrekale. Trgovska bolniška blaginja v Ljubljani ima 3250 članov ter ima tudi v tem oziru analogni in minimalni predpogoji za samostojni obstoj, kakor trgovsko društvo »Merkur« v Zagrebu. Zato zahtevamo, da se z ozirom na gornje navedbe, sklep Srednjega urada v Zagrebu revizira in izvršitev likvidacije od nadaljnjega oddoli. Ljubljana, 22. marca 1923. — Trgovska in obrtniška zbornica. — Zveza industrijcev. — Zveza trgovskih gremiljev. — Trgovsko društvo »Merkur«. — Gremilji trgovcev Ljubljana. — Gremilji trgovcev Maribor. — Gremilji trgovcev Celje. — Društvo bančništev. — Društvo privatnih nameščencev. — Društvo trgovskih nameščencev. Slovensko trgovsko društvo Celje. — Slovensko trgovsko društvo Maribor. — Nato se je predsednik zahvalil za številno udeležbo in zaključil izredni občni zbor.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih JUTRANJE NOVOSTI

Ljubljana, 22. marca.

Danes ob 17. uri je otvoril župan dr. Ljudevit Perič prvo redno sejo novega ljubljanskega občinskega sveta. Svoje prostore so zasedli občinski odborniki tako, da tvorijo JDS ozadje skrajne desnice. Pred njimi sedijo pristajali »Jugoslovenske zajednice«. Centrum so si prilastili klerikali. Levico tvorijo gomešani socialisti in komunisti.

Župan dr. Perič je uvodoma omenil nagloge, ki čakajo občinsko upravo mesta Ljubljane. Izredne so težkoče, ki jih povzroča finančno stanje občine. Ker je malo verjetno, da bi se mogli pokrivali izdatki z rednimi dohodki, je jasno, da bo treba iskati drugih virov, predvsem posojila. Občina bo — tako je izjavil župan — stremela za tem, da se v finančnem oziru kolikor mogoče osamosvoji. — Doslej ni nadzorovalna oblast podpirala v tem pogledu občine, vsled česar bo moral občinski svet — v kolikor je to splošno mogoče — omejevali poseganje nadzorovalnih oblasti v samoupravitne posle mesta. Prečeta je stanovanjska beda, ki jo bo treba rešiti v sporazumu z državo. — Posebno pozornost namerava delovna večina občinskega sveta posvečati šolstvu, zgradbi modernejših ljudskih in srednješolskih poslopij, nabavo učil itd.

Nato je prešel župan na dnevni red: 1. Naznanilo predsedstva. 2. Določitev občinskih sej in 3. konstituiranje odsekov.

Obč. svetnik dr. Lemež (Zveza del. ljudstva) je predlagal, da se vrše občinske seje vsak prvi četrtek v mesecu ob 6. uri zvečer. Za slučaj, da pade četrtek na praznik, naj se vrši seja prihodnjega dne. Seje, ki ob 9. uri zvečer še niso končane, naj se nadaljujejo prihodnjega dne. Predlog je bil soglasno sprejet.

Dr. Lemež je predlagal v imenu svoje skupine, da se uboži in zdravstveni politični odsek strneta v socialno-politični odsek, isto tako tudi stanovanjski in gradbeni odsek. Odseki, ki so sestavljeni iz 9 članov, se razdelijo med posamezne politične skupine v občinskem svetu tako, da dobi Zveza delovnega ljudstva 8. Jugoslovenska zajednica pa 1 zastopnika. V odsekih, sestavljenih iz 5 članov, pripadejo Zvezi delovnega ljudstva 4. Jugoslovenski zajednici pa 1 zastopnik.

S to razdelitvijo pa demokrati nikakor niso bili zadovoljni. V boji so postali obč. svet. Turka, ki je izjavil, da je pričakovala desnica nekoliko več lojalnosti, sedaj pa uvideva, da temu ni tako. Večina da se naj nič ne čudi, če bo od časa do časa dobivala »polenčke« pod noge, iz centra so pa doli vzklili, da večina to radevolje sprejema na znanje.

Obč. svet. Kremenžar (kler.) je zaviral Turka s tem, da je večina imela pred očmi samo stroga določila zakona, ni pa mislila izgrajevati manjšine. To da se je vršilo, kakor dokazuje zgodovina ljubljanske občinske uprave, ravno v časih, ko je paševala na magistratu stranka g. Turka. V istem smislu, a še ostreje je govoril občinski svet. Tokan.

Obč. svet. Pirc (kler.) je na to predlagač odgovorjeno sestavo odsekov po sledečem redu:

I. odsek: Magistratni gremij. Člani: dr. Lemež, Makuc, Klemenčič, Tokan, dr. Rožič, dr. Stanovnik, Kremenžar, Moškerc, Tavčar.

II. odsek: Personalne zadeve: Pestotnik, Mihevc, Cepelnik, Leban, Pirc, Albin Zajc, dr. Stanovnik, Jeglič in Tavčar.

III. odsek: Finančne zadeve: dr. Lemež, Klemenčič, Rozman, Mihevc, Pirc, Albin Zajc, Orehek, dr. Ravnhar, dr. Rožič.

IV. odsek: Stavbne zadeve: Tokan, Mihevc, Krhne, Novak, dr. Brečelj, Jeglič, Krč, Albin Zajc, Urbančič.

V. odsek: Šolske zadeve: dr. Lemež, Makuc, Krall, Tokan, Jeglič, dr. Rožič, Stanovnik, Zumer, dr. Kužel.

VI. odsek: Obratne zadeve: Mihevc, Ogrin, Vidmar, Krhne, Srebot, dr. Rožič, Mozar, Krč, Ferant.

VII. odsek: Socialno-politični odsek: Čelešnik, Leban, Olavan, Novak, Pirc, Kremenžar, dr. Brečelj, Zumer in Podbevšek.

VIII. odsek: Aproximacijske zadeve: dr. Perič (načelnik), Krall, Rozman, Klemenčič, Pestotnik, Krč, Brečelj, Adamič, Zumer, Bonič.

IX. odsek: Električna, vodovod, pilnarna: Cepelnik, Krhne, Ogrin, Mihevc, dr. Rožič, Mozar, Moškerc, Orehek, Rupnik.

X. odsek: Občinske vožnje: Slovša, Krall, Oster, Glavan, Mozar, Krč, Adamič, Alojzij Zajc, Ferant.

XI. odsek: Klavirica: Lah, dr. Brečelj, Ferant.

XII. odsek: Zastavljalnica: Čelešnik, Vidmar, Adamič, Pirc, Podbevšek.

XIII. odsek: Dohodarski: Lah, Tokan, Moškerc, Jeglič, Urbančič.

XIV. odsek: Disciplinarne zadeve: dr. Lemež, Makuc, Pirc, Stanovnik, dr. Kužel.

XV. odsek: Kvalifikacije: Pirc.

XVI. Stanovanjsko-gradbene zadeve: Klemenčič, Makuc, Tokan, Mihevc, Pirc, Moškerc, Albin Zajc, Rupnik.

Ta predlog je bil sprejet z glasovi večine in Jugoslovenske zajednice. — Zastopniki JDS so se oddaljili.

K besedi se je oglašil še obč. svetnik Pirc, ki je stavil mnogi predlog, da sklene občinski svet revizijo naredbe o obdavljenju nepozidanih parcel. To naredbo da je pokr. uprava svoj čas že sifistrala, kljub temu pa mora občinski svet tudi s svoje strani prinesiti v to stvar potrebno jasnost. Bivši občinski svet je to naredbo izdal v dobri nameni, da se obdačijo spekulant z zemljišč. Naredba pa je, žal, prizadela ravno one, ki so potrebni zaščite. Prizadeti so zlasti mali ljudje, ki imajo na takih zemljiščih svoje vrtove. Davek da je sicer upravičen, vzeti mu je pa treba ostrino, ki zadeva gospodarsko šibkega. Ko pride predlog v odsek, bi bilo želeli, da oddajo svoje mnenje tudi drugi faktorji, zlasti pa vrtnarsko društvo in slične korporacije.

Ta predlog je bil sprejet brez ugovora in župan je ob pol 6. uri zaključil sejo.

Opozorjamo naše cenj. narodnike, da do konca meseca marca t. l. poravnajo naročnino, ker jim drugače brezopogojno ustavimo list. Ravno tako prostimo vse one, ki smo jim pošiljali list na ogled, naj blagovolijo naročiti »Jutranje Novosti«.

UPRAVA JUTRANJE NOVOSTI.

P. n. občinstvo opozarjamo na koncert prve francoske pianistke, uroci ob 20. uri v »Unionu«. — Gospa Blanche Selva sashuzi splošno pozornost, ki najboljše poznavalka klavirskih mojstrov 18. stoletja in velikih skladateljev nove dobe. Ljubljana naj pokaže, da ima smisel za umetnost.

Imenovanje. Pri direktorij sum v ljubljani, pravni odsek, je imenovan za šumarkega asistenta inženir Dominik Cerjar. Za pomožno učiteljico na gospodinskih šol »Mladica« v Ljubljani je imenovana Marija Mehič-Vrhovec.

Iz carinske službe. Pri glavni carinarnici v Ljubljani je imenovana za revizorja IV. razreda Mirko Živic pri carinarnici na Jesenicah. Za revizorja IV. razreda Anton Podravskec, za carinika III. razreda Milan Tucakovski, Franjo Pavlovič in Ivan Rencelj, za revizorja V. razreda na Rakeku Branko Bakalović, za carinika III. razreda Stanislav Jevčič, pri carinarnici v Trzinu za carinika IV. razreda Franc Vidic.

Tarifa o konjinskih pristojbinah. Po ministertvu trgovine in industrije, oddelku v Ljubljani, odobrena začasna tarifa o konjinskih pristojbinah, je nabita na mestni deski v Ljubljani na vpogled interesentom.

Proti poštnim tatvinam. Poštodobrojavni svet je imel sejo, na kateri se je razpravljalo o vračanju tatvin na pošto. Sklenjeno je bilo, da se odlej naprej v vsakem konkretnem slučaju zaprosi intervencija preiskovalnih oblasti.

Ponarejeni. V večerajšnji številki se je vrnila pri notici »iz diplomatske službe« neljuba pomota. Dotična notica konča z besedami: »...več kandidatov, med njimi Tadić, Antić, Janić, Boda, Todorović in dr. Jančević.« Nadaljnja vrsta: »...Franc Cepelnik, uprav. zdrav. na Golniku itd.« spada pod naslov: »Imenovanje v državni službi.«

Proslava osvoboditve Sušaka. O priliki osvoboditve Sušaka priredi podružnica Jugoslovenske Maticе v Ribnici dne 25. t. m. evolični dan. Ob treh popoldan se bo predvajala v Cenetovi dvorani igra s petjem in deklaracijami. Dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer se vrši na dekliški osnovni šoli predavanje s sklopičnimi slikami po predavanju pa redni občni zbor podružnice z običajnim dnevnim redom.

Z beogradske univerze. Meseca marca je bilo na pravni fakulteti beogradske univerze diplomiranih 106 študentov.

Ogenj v dimniku. Včeraj so se okoli 1. ure popoldne vnele saje v nekem dimniku hiše št. 3 v Wolfovi ulici. Došli ognjevarci so ogenj takoj pogasili. Škode ni nobene.

Tatvina na ljubljanskem pokopališču. Iz kriza družinske grobnice Ana Zupan pri Sv. Križu sta bila ukradena dva bronasta nakita v obliki žalnih vencev in bronasti okvir v skupni vrednosti 8000 K.

Nesreča s patrono. Remžar Andr., 12letni sin posestnika iz Ljubljane, je našel na Vodmatskem trgu vojaško patrono, katero je bil kosa kolca s kumom, da je eksplozivna ter ga težko poškodovala po rokah in glavi. Neprevidnega dečka so morali oddati o bolnišnico.

Razne tatvine. Ob priliki šolskega maskerade v Narodnem domu je bila Darinko Delabekovi ukradena bela boa, vredna 8000 K. — Na državnem kolodvoru v Ljubljani je nekdo ukradel iz zaprtega vagona 12 kg sveh in 5 kg čaja.

Mariborske vesti. V tiskajšnjem okolišču skušajo nekateri navijači spravljati v promet stare neveljavne 20dinarske banke. Da se čimprej prepreči delo tem sleparjem, naj se vsak poskus take sleparije takoj prijavi oblastem.

Občni zbor društva trgovskih nastavljenecv za Slovenijo se vrši 23. t. m. ob 8. uri zvečer v mestni posvetovalnici. — V četrtek 20. marca se vrši občni zbor društva Jugoslovenskih akademikov. — Urad za pospeševanje obrt je otvoril včeraj v prostorih državne trgovske šole evolični prikolajevni točak, katerega se je udeležilo 39 učencev.

Slika pesnika Stritarja. Dne 20. marca je fotografiral g. Polikan pesnika Jozeta Stritarja v njegovem stanovanju v Rogoski Stajni. Slika je izvrstna. Dobiva se v fotografskem ateljeu Polikan, Celje.

Smrtna kosa. V nedeljo 18. t. m. je umrla v Celju gđ. Pavla Stokholm, vd. točaka celjskega Sokola. Bila je izvrstna telovadkinja in vodbe priljubljena. Poslednja njena želja je bila ležati na urtniškem odru v sokolskem krogu, kar se je tudi izpolnilo.

Nesreča ali poskusna samomor. Nek delavec tyrdke Polak v Trzinu je našel te dni v sobi socialnega kutner Alojzja z globoko zvezavo rano v prsih. Kutner je bil brez zavesti ter je ležal v veliki mlaki krvi. Poleg njega se je našel velik okrvavljen nož. Ne ve se, gre za nesrečo ali samomor. Prišel pa so ga v bolnišnico. Njegova rana je smrtno nevarna.

Nesreča. Z voza je padel hlapec Jozipa Železnika Andrej Trček iz Podkove pri Rovtavih, katerega so se splašali volji na čisti med Rovtavi in Zibersam. Trček je dobil težke poškodbe na nogah, vsled česar je moral iskati pomoči v bolnišnici.

Velika tatvina. Kakor poročajo listi iz Kovele, so nekemu železniškemu blagajniku, ki bi imel laščati delavske mize, oboževani banditi oropali vsoto enega milijona mark.

Nesreča pri prekrivanju strehe. Na postopu veterinarske šole v Zagrebu je hotel kritic Lončar izvršiti popravila ob skrajnem robu strehe. Nektar pa se mu je spodrsnilo in padel je na ulico. Poškodovan je po celem telesu in so se mu razen tega pretresli možgani. Zagrebški listi opozarjajo obrtnike na predpis po zavarovanju življenja delavcev, ki morajo delati na strehah. Predpisi določajo, da mora biti vsak delavec bodisi pritrjevan ali pa kako drugače zavarovan.

Bele pod vodo. Pred par dnevi je prestopila Donava svoje bregove, podrla nekaj nasipov in poplavlja vasi Dorod in Lasko. Nadalje se nahaja pod vodo okoli 800 orlov najboljše zemlje v bližini Belja, ki je morda deloma smrti. Reči je dan.

Dnevne novosti.

gih krajev poročajo, da je voda vsled deževnega vremena in tavanja snega zelo narasla.

Pravila o ribolovu. Ministertvo za kmetištvo in vode je izdalo pravilnik o ribolovu za leto 1923. V pravilniku je natančno določen čas in način riblega kova. Za one ribice, ki bi se tega ne držali, je zagrožena stroga kazen. Na ta način se hoče preprečiti nesmiselno uničevanje rib z dnanjem in drugimi sredstvi.

Kopernikove marke. Poljski listi poročajo, da bo ministertvo pošte in brzojava izdalo serijo poštinih znamk s Kopernikovim sliho. Čisti dobiček teh znamk je namenjen kritju stroškov odbora za proslavo Kopernikovega jubileja.

Bombni atentat. Načudnič v Grohotani na Solti je prišel v Split in prijavil policiji da je tekom moči nekdo vrzel v njegovo stanovanje bomba, ki je tudi eksplozirala. Človeških žrtev po sreči ni bilo nikakih, pač pa je bilo vse pohištvo pokvarjeno. Po blija atentatorja zasleduje.

Smrt vsled brezposelnosti. V Novem Sadu se je našel pasantom grozen prizor. Na nekem zidu ob kraju ceste je visel obesjen mladenček. Ljudje so ga smeli in prenesli v bolnišnico, kjer se je zdravniškom posredilo, da so ga poklicali k življenju. Ko se je mladenček osvestil, je izjavil, da se je hotel usmrtiti, ker ne more ničesar zaslužiti.

Posledica slabega vremena. Neprestan dež in slabo vreme je povzročilo, da se je v okolici Novega Sada porušilo precej starih hiš. V neki naselbini v bližini Novega Sada je bilo do sedaj deloma ali docela porušeni 19 hiš, stanovanj, revnih slojev, ki so pristili iskati zavetja pri svojih sosedih. Ker slabo vreme še nadalje traja, se šteje bojijo nadaljne škode.

Nesrečen zakon. Če po kratki dobi zakona se je neki Andreja iz Sarajeva tako naveličal zakonskega življenja, da se je hladnokrvno odločil za smrt. Nekega večera je šel na večerjo k svojamu prijatelju, policijskemu agentu. Ko se je vračal proti domu, se je ustrelil v glavo in v vrat. Revolverska strela je silila njegov priletel, ki ga je prihitel na pomoč. Toda vsaka pomoč je bila zaman in policijski agent je z žalostjo konstatiral, da se je Andreja ustrelil v njegovem revolverju.

Nesrečen ruski begunc. Te dni se je poskusil usmrtiti v Sarajevu ruski begunc Kovaljevski, ker ni mogel poročiti neko rusko begunko, v katero je bil smrtno zaljubljen. Rusinja mu je izjavila, da ga je pripravljena poročiti, ako s svojo smrtjo dokazuje, da je ljube vsekakor čudni nazori.

Z univerze v Budimpešti. V poslednjih dneh preteklega meseca so visokošolski člani »Prubajoihi Madzarov« prerezali vse električne žice na univerzi in v tem preprečili svoje »židovske kolege. Od tedaj se slični dogodki čisto ponavljajo. Te dni se je sličen napad ponovil in je bilo precej ljudov težko ranjenih.

Madžarski ponarejevalci denarjev. Policija v Sentu je prišla trgovskega potnika Rudolfa Friedmanna, ki je imel pri sebi narejene 100dinarske novotice. Ko so pregledali njegovo politično torbo, so našli v njej veliko množico ponarejenih bankovcev po 100 dinarjev, ki jih je prinesel iz Madžarske. Friedmann se izroči sodišču. Pri zaslišanju je priznal, da je hotel v sporazumu z madžarskimi ponarejevalci le novotice v veliki množici zamenjati v naši državi. Doslej se je ugotovilo, da so bili ti bankovci po sto denarjev ponarejeni v Szegedinu na Madžarskem.

Arrestirana madžarska thotapska družba. Iz Subotice nam poročajo da je izmožna policija odkrila veliko thotapsko družbo, ki je skleni dve leti thotapljala iz Madžarske vino v buteljkih, šampanjcu, igralne karte in drugo blago, ki je podvrženo visoki carini. Preiskava je v polnem teku. Kompromitiranih je mnogo uglednih oseb.

Sleparski romar. Beograjski listi poročajo, da hodi po srbskih vaseh neki kot romar oblečen mož, ki na čudovit način izrablja verska čustva pobožnega ljudstva. S sliko Kristusove groba se predstavlja za romarja, ki hoče obiskati vse božje poti na svetu. Ljudem pripoveduje, da je zapustil hišo in polje že pred 30 leti in da je od tedaj prepotoval mnogo sveta. S seboj ima razne opuske, katere ljudje drago plačujejo. Listi opozarjajo ljudstvo, naj temu nevarnemu sleparju nikar ne nasleda.

Obilježje zločinca. V neki vasi blizu Dunaja je bil obsojen posestnik Brunner na večletno težko ječo. Ko so prišli k njegovemu orožniku, da bi ga odpeljali k nastopu kazni, so našli hišo trdo zabarikadano. Iz nje barikade je streljal obsojenec na orožništvo in civilno prebivalstvo, ki je radovoljno pristopovalo temu zanimivemu prikazu. Kontrolo se je orožništvo posredilo od stražni barikade in se polastilo kaznenca, ki pa se je medtem ustrelil.

Zakonska krivica jugoslovenskih Amerikancev. Ameriški listi poročajo o neki jugoslovenski svatbi, ki je imela tragičen konec. V državi Indijci v severni Ameriki se je poročil mladi rojak Mile Trkulja in je ob tej priliki privedel veliko poljedlo. Kljub skrbnim prepovedim ni maral svarbe brez vina in žganja. Vostelo je bilo vsesplošno, dokler ni nastopila policija in zabavo motila. Neki svet, ki je bil precej nadan, je tedaj ustrelil na policijo, kakor so pričele leteti revolverjske kroglice od obeh strani. Pri tem mogoče so zgubili življenje 4 Jugoslovanci, mnogo njih pa je bilo ranjenih. Listi poročajo, da je bil namen policije aretirati nekega črca, ki je bil osumenjen nekaj enajstletno Evropejko.

Čevlje kmetije od pomachi tovarn tyrdke Peter Kozina & Co., z znamko Peko, ker so listi priznajo najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Brez 20 in Aleksandrova cesta 1.

Izpred sodišča.

OKRADENA NATAKARICA.

Dne 21. januarja je bila ukradena natakarič v Mayerjevi gostilni v Kranju, Jozef Blazinovi listnica, v kateri je bilo 6000 kron. Tat je bil Ivan Skofic, oženjen ključavničar, ki tatvino prizna, trdi pa, da je bilo v denarici sumo 1043 kron. Obravnava je ugotovila, da se mož laže — vriskotne, da bi dobil mlišejo kazen. Zagovorjenik navaja, da ima moč bolezen, da krade kot sraka. — Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

Darujte knjige za koruško mladino! Mladinski svet Prebivalstva suomenijom.

Novi izseljeniški zakon v Ameriki.

Načrt novega izseljeniškega zakona je sprejel odbor spodnje zbornice v Združenih državah. — Odbor je načrt priporočil zbornici. Načrt je važen zlasti radi tega, ker nastanejo s sprejetjem tega zakona občutne izpremembe glede dovoljene izseljeniške kvote zlasti za dežele v vzhodni in južni Evropi. Zakon namreč določa, da službi za podlagi izračunavanja izseljeniške kvote posameznih narodnosti število naseljenecv dotične narodnosti, ki je bilo ugotovljeno pri ljudskem štetju l. 1890. Od vsake narodnosti se bo moglo odsej vsehiti v Ameriko 2% onega števila naseljenecv dotične narodnosti, ki se je nahajalo v Ameriki l. 1890. Doslej je znašala kvota 3% od števila naseljenecv, ki so se nahajali v Ameriki leta 1910. Če pomislimo, da so se narodni, ki bivajo v vzhodni in južni Evropi, pričeli izseljevati v Ameriko šele leta 1890, potem uani mora postati jasno, da bodo s tem zakonom ravno ti narodi občutno prizadeti, ker bo njihova kvota čisto minimalna. Nasprotno pa se bodo mogli priseljevati v Ameriko Angleži, Irči, Skandinavci in Nemci, ki so se izseljevali v masah že pred letom 1890, tudi odslej v velikem številu. — Američani računajo, da bo ta zakon zmanjšal število priseljenecv od 357.803 na leto na 186.433. V splošnem pričakujejo, da bo spodnja zbornica zakon sprejela, da pa bo naletel v senatu na težkoče.

Frank in marka.

Anglo-saksonski finančniki so trdili, da bo vsled korakanga francoskih čet v Poruhrije francoski frank padel in sledi nemški markl. Celu v New Yorku so nekateri borzni krogi verjeli tem vestem.

Dejstvo je, da je začel frank padati takoj, ko so zasedli Francozi Poruhrije. — Splošni borzni pojav je — kakor je to prav dobri razložil Roudonh — svoji knjigi Mamel du spéculateur a la Bourse — da, če se je govori o kakih vojaški ali vojni zadevi, se borza ustraši in številni papirji padajo. In denar je danes »spekulativni« papir. Isto dejstvo smo že v zadnjih letih mnogokrat mogli opazovati pri našem dinarju. Kar se boče franka, je pa treba omeniti, da igralo vlogo tudi splošne težkoče, ki so morda bolj političnega kot ekonomskega značaja.

Da bi pa frank sledil markl, je naveden blazna trditelj, do tega je še neskončno daleč. Najboljši francoski argument zoper to trditelj je statistika francoske državné banke (Banque de France). Tako dolgo, dokler ne bo inflacije v Franciji, bo frank ohranil svojo vrednost, med tem, ko so Nemci uničili svojo papirnatu marko z neprestanim tiskanjem novih bankovcev.

Marka se je sicer za enkrat dvignila, ker je Reichsbank hotela tako. Toda cel svet lahko ugane, da je ta dvig umeten in da mu mora slediti nov polom, če bodo Nemci nadaljevali s tiskanjem.

Vkljub nemškim mahinacijam pa frank ni več nadaljeval svojega padca, nasprotno, v zadnjih dneh se počasi, a konstantno dviga. Sicer pa je itak padei prav milo: kostno; za en dolar se je prej dobilo 16 frankov, po zasedbi Poruhrije pa je 14 frankov, to je silno mala diferenca v primeri z nemško marko, ki je že stala silno nizko in izgubila v januarju 85 odstotkov svoje prejšnje malekostne vrednosti.

Finančni urednik uglednega trgovskega časopisa »New York Times« je pisal 19. februarja: »Odkar so Francozi vikorali v Poruhrije, so Nemci natiskali več kot 900 milijard mark, to se pravi 70 odstotkov, in so število od tedna do tedna silno narasla. V istem času pa se je obtok bankovcev v Franciji zmanjšal za 250 milijonov frankov in čeravoj gre deflacija radi izdaj za opustošenje ozemlje je počasi naprej, vendar francoska vlada ni opustila politike deflacije.

Borzna poročila. Zagreb, 22. marca. Devize: Dunaj 0.1365-0.1375, Berlin 0.47-0.475, Budimpešta 2.20-2.25, Italija 485-495, London 461-463, New York, label 98.50-99, New York, žek 98-98.50, Pariz 670-675, Praga 292-293, Švica 1815-1823, Valuta: Dolarji 96.50-97.75, češkoslovaški kruna 285-287, madžarske kruno 6-1.85, napoleonidori 350-370, lire 475-480.

Zagreb, 22. marca. (Priv.) Devize: New York 98.50-99, Pariz 670-675, Švica 1815-1823, London 461-463, Dunaj 13.65-13.74, Praga 292-293, Italija 485-490, Berlin 47-47.50. — Valute: Dolarji 96.50-97.75, lire 475-480.

Beograd, 22. marca. Devize: Bukarešta, denar 46, Berlin 0.48, Dunaj 0.136-0.137, Budimpešta 2.20-2.30, Solun 104-108, Šofija 62-65, Praga 292-295, Zeneva 1800-1810, Milan 480-487, Pariz 660-670, New York 97.25-98.25, London, denar 455.

Curib, 22. marca. Otvoritev: Berlin 2.61, Holandija 214, New York 542.50, London 25.44, Pariz 37.15, Milan 27.05, Praga 16.10, Budimpešta 10, Zagreb 5.55, Šofija 3.50, Varšava 1.60, Dunaj 75.625, avstrijske kruno 75.

Curib, 22. marca. Zaključek: Berlin 2.61, Holandija 217, New York 542.50, London 25.43, Pariz 37.20, Milan 26.87, Praga 16.10, Budimpešta 10, Zagreb 5.55, Šofija 3.50, Varšava 1.40, Dunaj 75.625, avstrijske kruno 75.

Berlin, 22. marca. Dunaj 28.93, Budimpešta 453, Milan 102.493, Praga 61.795, Pariz 140.896, London 97.755, New York 20.860.12, Curib 384.785, Beograd 21.421.

Praga, 22. marca. Dunaj 4.625, Berlin 16.625, Rim 169.25, avstrijske kruno 4.625, lire 172.25, Budimpešta 68, Pariz 226.75, London 160.625, New York 34.20, Curib 632.75, Beograd 36.23.

Sokolski vestnik.

— Sokol I. V soboto dne 24. t. m. se vrši v društvenih prostorih na trgu Tabor predavanje br. dr. Stane Rapeta: »Svetovni življenjski nazori.« Brašle in sestre, udeležite se polnoštevilo tega za vsakogar koristnega in zanimivega predavanja. Prosvetni odsek Sokolskega društva Ljubljana I.

Sport in turistika.

— Pomladanska dirka v Mariboru. Mariborsko dirkalno društvo priredi letos 6. in 10. in 18. maja svojo pomladansko dirko s vožnjo čez zapreke in tretji dan razen tega tudi za vožnjo na razdaljo 18 kilometrov.

iz društvenega življenja.

— Člane »Slovenskega lovskega društva« opozarjamo, da imajo udeleženci občinske zbornice dne 25. t. m. na vseh prouh državne in južne železnice polovično vožnjo. Na prouh južne železnice se mora vsak član, ko kupi vozni listek, izkazati z državnim izkaznico (letošnja ali lamsko), kakor blagajna izkaznico, kakor tudi vozni listek žigova. Ta vozni listek v zvezi z izkaznico, upravičuje člana do brezplačne vožnje nazaj. Na prouh državne železnice vožnje nazaj. Vse član naj kupi le na postopati drugače. Vsa član naj kupi vozni listek do Ljubljane, naj ga pa vrataju na kolodvoru v Ljubljani ne odda, marveč pove, da gre na občni zbor. Na občnem zboru bo dobil vsak član pismo po trditvi, da se je občnega zbora udeležil in s tem potrdilom v zvezi z voznim listkom se bo lahko peljal brezplačno domov. O tem so obveščeni vsi prizadeti postaje, vratarji in sprevedniki. Vozni listki se kupijo lahko še od petka dalje. — Odbor.

Dopisi.

— Laško. V št. 32 me je »Nova Dobina« napadla na ostuden način z dopisom iz Trbovelj. Omenjeni slučaj ni bil nikak obrtnikov zbor, ampak slučajni sestanek obrtnikov, kjer se je zbrala zelo pisana družba. Ob poteku pogovorov se jih je nekaj tudi prav nedostojno napilo. Pisca članka, ki me je na tem sestanku opsoval, nisem odgovoril, ker njegov napad ne zasluži odgovora.

Blaz Zupanec.

Narodno zdravstvo.

— Bakteriološka stanica in brezplačni ambulatorij v Celju sta se slovesno otvorila dne 21. marca ob 11. uri popoldne ob navzočnosti zastopnikov civilnih in vojaških oblasti ter ob udeležbi množičnih ljubljanskih in celjskih zdravnikov. Za ustanovitve teh dveh dobrodelnih zavodov se je zahvalil celjski župan g. dr. Hrasovec.

— Zdravniške zbornice in sanitarni zakon. V ministertvu za narodno zdravstvo se izdeluje načrt za dva nova zakona, sanitarni zakon in zakon o zdravniških zbornicah. Načrta sta v splošnem že gotova. Sedaj se izdelujejo podrobnosti načrtov za ta dva zakona.

Gospodarstvo

INDUSTRIJA.

× Pregled industrijskih podjetij v Vojvodini. Novi Sad, 21. marca. (B) Lukajšnja trgovska zbornica je prejela dopis iz Rima, da pride v kratkem v Novi Sad mešana italijansko-ameriška komisija, ki namerava pregledati industrijska podjetja v večjih krajih v Vojvodini. Komisija bo morda tudi začela pogajanja za ustanovitev nekaterih podjetij s udeležbo italijansko-ameriškega kapitala.

× Revizija sladkornih tovarn. Ministrstvo pravosodja je odposlalo v Čukarico dva inspektorja glavne kontrole z nalogom, da pregledajo delovanje in bilanco tamošnje sladkorne tovarne.

× Tovarna za svilo v Srbiji. »Sumadijska zemljoradniška banka« se je sporazumela z neko francosko industrijsko družbo, da skupno osnuje tovarno za svilo v Kragujevcu.

× Češka tekstilna tovarna v Budimpešti. V Budimpešti se je ustanovilo ob sodelovanju Ružomberške tekstilne tovarne novo tekstilno podjetje, ki bo sprva zaposlovalo 200 delavcev.

× Kartel pizenskih pivovarjev. Pivovarji v Pizni nameravajo ustanoviti pivovarski kartel.

× Kartel madžarskih pivovarjev. Tri velike madžarske pivovarne so se združile v kartel, vsled česar sta dve pivovarni postavili svoje obrate. Vso produkcijo bo oskrbovala odslužba edine madžarske delniške pivovarne, ki stoji na čelu tega kartela. Ostali dve pivovarni se bosta preuredili za druge industrijske svrhe. Ena izmed njih bo preurejena v tovarno konjaka in likerja. V kartel bosta stopili še dve pivovarni.

× Petrolej v Argentini. Iz statistike za prvih 9 mesecev leta 1922 je razvidno, da je produkcija petroleja v Argentini nekoliko povišala, toda to izboljšanje se ne more vspeleti iz izboljšanjem lanskega leta. V teh 9 mesecih se je proizvedlo 1,556 tisoč 700 buradov proti 1,351.900 v istem času leta 1921. Leta 1920 se je proizvedlo

v prvih 9 mesecih 985.000 buradov proti 884.400 buradov leta 1919.

× Bombaž v severoameriških Združenih državah. Producerski bombaž v Združenih državah nameravajo povišati bombažne cene. Leta 1922 je znašala svetovna produkcija bombaža približno 16,730.000 bal, medtem ko je bilo proračunsko povpraševanje na najmanj 20 milijonov bal.

× Produkcija bombaža v Indiji je znašala v času 1922/23 9.427.000 ton, kar znači povprečno 18% povišek v primeri s produkcijo v pretečenih petih letih.

× Produkcija zlata v Avstraliji je znašala meseca decembra 1550 unč brutto, kar znaša 1431 unč čistega zlata, v vrednosti Lst. 6032 proti 3455 brutto unč, t. j. 2987 unč čistega zlata v vrednosti Lst. 12.688 istega meseca leta 1921. Skupna produkcija zlata v Avstraliji znaša za leto 1922 do 25.222 unč v vrednosti 107.139 Lst. proti 51.175 unč v vrednosti 217.370 Lst. leta 1921. To je najnižja vrednost, ki je bila registrirana po prvem odkritju zlata v Avstraliji leta 1851. Najvišja vrednost je bila dosežena leta 1888 z Lst. 317.214, v letih 1894 do 1907 pa je bil prekoračen milijon 12krat. Najvišja vrednost je bila leta 1899, namreč 1.623.320.

TRGOVINA.

× Domače podjetje. V Ljubljani je začela z obratom »Mama« d. o. z. z izdelovanjem raznovrstnih sladkornih bombonov. Podjetje je opremljeno z najmodernejšimi stroji v hišniški opremljeni na najvišji stopnji. Podjetje vsem našim trgovcem, posebno po deželi najtoplejši priporočamo.

× Transziti blaga iz naše države preko Madžarske. Med našo državo in Madžarsko je sklenjen dogovor, po katerem je dovoljen od 1. aprila dovoz in prevoz blaga iz naše države v Avstrijo, Nemčijo in Čehoslovaško.

× Izvoz tobaka iz naše države. Letošnja žetev tobaka v naši državi obeta biti naravnost rekordna. Računa se, da bo pridelala Macedonija in Nova Srbija 25 milijonov kg tobaka, radi česar se bo lahko izvozilo 13 milijonov kg tobaka. Beograjska deželna centrala si je pridržala pravico raz-

laganja s to količino in namerava porabiti valute, ki jih bo dobila pri izvozu tega tobaka, za stabilizacijo oziroma dvig tečaja dinarja.

× Označevanje poljedelskih produktov pri izvozu v Anglijo. Angleška spodnja zbornica je sprejela zakon, ki določa, da mora imeti meso in poljedelski produkti, uvoženi iz inozemstva, natančno oznako o svojem izvoru.

PROMET.

× Poštni promet z Rusijo. Po odredbi ministrstva pošte in telegrafa je pričel 16. t. m. opoldne poštni telegrafski promet s sovjetsko Rusijo za vse vrste poslov in za vse kraje v obeh državah. Naša država ni imela dosedaj nikakršne bližje zveze s sovjetsko Rusijo; bilo je celo nemogoče svobodno kretanje državljanov ene države v drugi.

× Kredit za železniško delavnico v Splitu. Prometno ministrstvo je odobrilo kredit 3.500.000 dinarjev za železniško upravo v Splitu, ki se bo uporabljal za popravilo in dozidanje uničene železniške delavnice v Splitu. Ta delavnica je bila uničena po požaru.

× Izročitev telefona privatnim družbam v Italiji. Kakor železnice, namerava odstopiti italijanska vlada tudi telefon in telegraf privatnim podjetnikom v izkoriščanje. Koncesije bodo trajale najmanj 25 let. Država bo odstopila telegrafske linije ali proti plačilu vrednosti ali pa proti soudeležbi države na dobičku. Obešen si pridržijo predkupno pravico delnic dotičnih telegrafskih družb v inosu povprečnega borznega tečaja akcij v teku zadnjih petih let.

DAVKI. CARINE.

× Carjenje inozemske potniške priloge. Finančni minister je odobril odločbo carinskega sveta, da se mora cariniti potniška priloga inozemcem, ki pride v našo državo s pošto iz inozemstva ravno tako, kakor nove stvari.

× Monopolna taksa na petrolej. V vprašanju plačanja monopolne takse na petrolej pri uvozu je izdala generalna direkcija carin v sporazumu z upravo monopolov obvestilo vsem carinaricam, da je bazi za plačilo monopolne takse količina, ki

je označena v carinski spremnici. Toda kljub temu je obvezno ponovno tehtanje, da se plača v slučaju, ako tehta pošiljka več, kakor pa je naznačeno v spremnici, tudi za ta višek monopolna taksa. Ako pa se pri tehtanju izkaže, da tehta pošiljka manj, kakor pa je naznačeno v spremnici, se za ugotovljeni primanjkljaj ne vrača plačana pristojbina.

× Ocarinjenje uvoženega blaga na Sušaku. Beograd, 22. marca. (Z) Generalna direkcija carin je odredila, da se ima ocariniti vse blago, ki se je našlo na Sušaku in na novozpraznjenem ozemlju. To je potrebno, ker se je našlo blago v takih množinah, ki presegajo krajevne potrebe.

× Carinarica v Velikem Bečkereku. Ker so tovarnarji, trgovci in industriji v Velikem Bečkereku zaprosili, da bi se tam osnovala carinarica, namerava predlagati generalna direkcija carin finančnemu ministrstvu, da se ustanovi v Velikem Bečkereku nova carinarica. Ta carinarica bi bila namenešena v poslovanje finančne uprave.

× Državne trošarine. Dohodki državne trošarine v mesecu februarju znašajo za celotno kraljevino 35.707.24 dinarjev. Februarja lanskega leta so znašali ti dohodki 31.446.263.12 dinarjev, torej letos 5.261.247.12 dinarjev več. V gredih mesecih tekočega proračunskega leta, je bilo vplačanih 325.854.462.57 dinarjev, to je 65.666.594.37 din. več kakor na v istem času pretečenega proračunskega leta. Vsota, vplačana v letošnjem proračunskem letu, presega z 42.132.212.57 din. vsoto, predvideno v proračunu.

× Povišanje carin za luksuzno blago na Poljskem. Trgovinsko ministrstvo na Poljskem izda v kratkem naredbo, s katero se zvišajo carinske postavke za luksuzno blago na 6000 kratno in za ostalo blago za 4000 kratno predvideno izmero.

DENARSTVO.

× Bolgarske reparacije. Bolgarska vlada je ratificirala sporazum zavezniški glede reparacij, ki znašajo zanj samo 50 milijonov zlatih frankov, plačljivih v 50 letih. Za plačilo tega zneska služijo bolgarski carinski prihodi. Letos dospe prvi in največji obrok 5 milijonov zlatih frankov.

× Praška banka »Bohemia« je prišla v plačilne težave. Vzrok so spekulacije z nemškimi markami. Izguba se bo najbrž popolnoma pokrila z rezervo in pa z akcijskim kapitalom. Polom »Bohemia« je občutno prizadel tudi nemški filijali v Parizu in Ameriki ter je povzročil neprijetne tudi številnim njenim ailiiranim zavodom.

× Polom italijanske banke v New Yorku. Brata Tisbo, šefa Tisbo-banke v New Yorku, sta pobegnila in odnesla s seboj preko 2 milijona dolarjev. Denar so bili izvečine vložki italijanskih izseljencev, ki so navajali na banko, ko so zvedeli za to go-lufijo. Dobili pa so v licačajah le nekaj nemških mark in ruskega denarja.

DOBAVE.

× Dobava drv. Pri intendaturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica 30a ter pri komandah mest v Karlovcu, Varaždinu, Čakovcu in Dolini Lendavi se bodo vršile dne 24. marca t. l. ob 10. uri dopoldne očetne licitacije glede dobave drv za čas od 1. aprila 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobava moke. Pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 6. aprila t. l. ustnena licitacija glede dobave 385.000 kg pšenične krušne moke (tisoč 80%). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobava žeblijev. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje dobavo 40.000 kg ravnih žeblijev. Ponudbe je vlagati najkasneje do 7. aprila t. l. do 10. ure dopoldne pri načelniku ekonomskega oddelka Uprave državnih monopolov v Beogradu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Glavni urednik: Ivan Podražaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Emil Gaboriau: Akt šte. 113. Roman. (Nadaljevanje.)

Ali naj pahne svojo mater v najstrašnejšo bedo? Ali naj podlo zlorabi zaupanje in ljubezen poštenega moža? Karkoli je sklenila, pred seboj je videla strašno življenje, polno očitania vesti.

Kako zelo ji je manjkalo blagohoten svetovalec, katerega stroge besede bi bile utrdile njene omahujoče sklepe! V prejšnjih časih bi se bil oglasil spomin na Gastona de Clamerana ter bi odločil, toda ta spomin ji je donel sedaj le še iz daljave in nerazločno v srcu. Dolgo je bil Gaston Valentina svetli junak njenih sanj; toda čas je polagoma zatemnil to sveto podobo in sedaj ji je bil Gaston le še mrzla relikvija na dnu njenega srca.

Ko se je jutraj blela in bolna vsled muk noči dvignila, je bila skoraj odločena, da prizna vse. Toda ko je prišel večer, ko je sedel André Fauvel zraven nje, in ko se je v nju upiral zdaj proseči, zdaj grozeči pogled matere, ji je upadel pogum.

Se vedno je hotela govoriti, odlašala pa je od dneva do dneva.

Morda jo je opravičeval njen žalostni položaj. Sami nezavedno ji je vstalo v srcu upanje. Poroka, celo nesrečen zakon, ji je prinesel izpremembo, upanje v novo življenje, upanje, da se ji olajša neznošno trpljenje. Ker ji je manjkalo življenjskih izkušenj, si je včasih rekla, da bo prišlo pozneje pri bolj zaupnem občevarju priznanje samo in da ji bo André odpustil ter jo vendar poročil, ker jo ljubi. Da jo ljubi resnično, o tem ni bilo dvoma. Ni bila to viharna Gastonova ljubezen z njenimi strahovi, njenim vriskanjem in obupom in z njeno blaženostjo, pač pa je bila to mirna, preudarna in morda še globlja ljubezen, sveta in tiha v čustvu svoje pravičnosti in trajnosti.

Valentina se je polagoma privadila Andréjevi prisotnosti ter se je čudila nikdar poznani sreči in nežnim pozornostim, ki so v naprej spoznavale vse njene želje. Ni se ljubila Andréja, ločitev pa bi jo bila bolela in bi se ji bila zdelo kruta.

Oni čas, ko se je mladi inženir trudil za Valentino, je bilo obnašanje stare grofice naravnost mojstrsko. V spretnem spoznanju pravega nastopa je prenehala Valentino mučiti, ni se več kregala ter

vsa v solzah neprestano trdila, da noče posegati v odločitev svoje hčerke. Pritoževala pa se je in stokala je nad svojo revščino, kakor da bi jim že drugo jutro zmanjkalo kruha ter je vedela uravnati tako, da so neprestano prihajali eksekutorji. Na La Verberie so padale neprestano terjatve in rubežni in kázla je Valentina vse te papirje ter rekla:

»Bog daj, da nas ne vržejo iz hiše naših prednikov na cesto, predno se poročim.«

Sicer pa ni puščala mlade deklice niti minute same z Andréjem, da prepriča na ta način vsako razkritje.

»Če sta mož in žena,« si je rekla, »naj storita in naj si povesta, kar hočeta.«

Pri tem je pospeševala z nestrpnim Andréjem za stavo priprave za poroko. Pod tisoč in tisoč pretvezami ni dala hčerki časa, da bi razmišljala. Nakupiti je bilo treba obleke, skrbeti za perilo in hoditi sta na obiske.

In tako je prišel predvečer velikega dneva, ki ga je stara grofica pričakovala tako polna upanja in skrbí, kakor igralce trenutek odločitve. Ta večer je bila Valentina privraka sama z Andréjem, ki naj bi bil drugi dan že njen mož. Mračilo se je. V salonu je bila Valentina zbežala, strah njenega srca jo je gnal tja. Ko je on videl njene solze, jo je nežno prijel z roko in jo vprašal, kaj ji je.

»Ali nisem Vaš najboljši prijatelj, ali mi nečete razodeti vzroka teh solz?«

Sedaj bi bila skoraj vse povedala. Toda naenkrat ji je stopilo pred oči, kaj bi se zgodilo, mislila je na Andréjevo bol, na besnost njene matere in videla je svojo prihodnost izgubljeno; rekla si je, da je prepozno in iznova so izbruhnile njene solze ter je vzkliznila, kakor vsa dekleta v zadnjem trenutku:

»Bojim se!«

Razumel je njeno zmedenost, njeno nedoločno sramežljivo bojazan pred neznanim ter se trudil, da bi jo potolažil in pomiril. Čutil se je, da so njegove prijazne besede samo še povečale njeno bol. Že pa je prihitela gospa de La Verberie. André Fauvel ni izvedel ničesar. Bilo je treba ženinno pismo podpisati.

Nekega lepega pomladnega dne se je vršila v vaški cerkvi poroka Andréja Fauvela z Valentino de La Verberie. Bila je videti med številnimi gosti bela kakor njen pajčolan in se je mučila z najhujšimi samoobtožbami. Bilo ji je, kakor da ji morajo vsi brati resnično raz obraz in kakor da je

bela obleka, ta znak čistosti, za njo ponižanje. Ko ji je njena najboljša prijateljica potisnila poročni venec v lase, je čutila, kakor da jo peče. Košček žice, ki ni bil zadostno zavarovan, jo je lahko oprasil na čelu; zdelo se ji je to slabo znamenje ter bi bila skoraj omedlela.

Toda znamenja varajo. Leto po poroki je bila Valentina, kakor se je splošno trdilo, najsrečnejša žena. Da, bila bi najsrečnejša, ko bi bila mogla pozabiti.

André jo je oboževal. Pogreznil se je v delo in vse se mu je posrečilo. Hotel je biti bogat, silno bogat, ne zaradi sebe, marveč za ljubljeno ženo, ki jo je hotel obditi z vsemi užitki bogastva. Ona je bila v njegovih očeh najlepša, zato naj bi bila tudi obdana od največje lepote.

Poldrugo leto po poroki je rodila sina; toda niti ta otrok, niti drugi sin, ki se je rodil eno leto pozneje, ni mogel storiti, da bi bila mogla pozabiti onega zapuščenega otroka, ki ga je tuja žena za denar vzgajala.

Svoje sinove je ljubila strastno, jih vzgajala kakor sinove knezov ter mislila pri tem vedno na zapuščenega sina, ali ima pač tudi le svoj kruh?

Ko bi vedela, kje je, ko bi imela pogum!... Toda ona ni imela poguma. Včasih jo je vznemirjala Gastonova zapuščina, dragocenosti markize de Clamerana, in vedno se je bala, da teh dragocenosti ni zadosti dobro shranila.

Včasih si je tudi rekla: »Zdi se, da je nesreča pozabila na mene.«

Uboga žena! Nesreča je gost, ki včasih dolgo ne pride, pride pa prav gotovo.

Petnajsto poglavje.

Louis de Clameran je bil eden izmed onih značajev, ki prikrivajo pod mrzlo zunanostjo ognjen temperament, presilne strasti in nesmiselno poželjivost. Dolgo pred temi dogodki so kipele v njem grde in divje misli, dolgo prej že, predno se je odločila usoda hiše Clameran. Naravne, če tudi še tako široke meje so ga tlačile in ovirale, hrepenel je po prostosti, gibanju, denarju, zabavam in neznanih nasladah.

Svojega očeta ni ljubil, svojega brata Gastona pa je sovražil do besnosti.

Stri marki sam je bil zanečel zavist v srcu svojega drugega sina, ker je vedno in vedno ponavljal, da v plemiških rodbinah podeduje samo naj-

starejši sin in da bo Gaston dobil vse njegovo premoženje. Ta nepravilnost in očetova večja ljubezen do Gastona sta poostrišla Louisovo ljubosumnost.

Če mu je tudi Gaston vedno zagotavljal, da se ne bo nikdar okoristil ob očetovih predsojčkih in da bosta kot brata vse delila, to vendar Louis ni pomirilo in zadovoljilo. Presojal je druge po samem sebi ter se mu je zdelo vse to prazno besedičenje in hinavstvo.

To sovraštvo, katerega niti marki niti Gaston nista slutila, ki pa se je kazalo v raznih dejanjih, ni ostalo prikrto služabništvu. Oni večer, ko je padel Louisov konj ter je zaradi tega prišel Gaston skoraj v roke zasledovalcem, niso govorili o neizgodi, marveč o bratomoru. Stari Ivan, kateremu je petdesetletno službovanje v hiši dovoljevalo gotove svobode, si je celo dovolil opomniti proti Louisu:

»Nesreča, da ste morali, tako dober jezdec kakor ste, pasti ravno v trenutku, ko je bila rešitev Vašega brata odvisna od Vaše spretnosti. La Verdere seveda ni padel.«

To namigavanje je Louis tako zadelo, da je prebledel in jezo vzkliknil:

»Predrznost! Kaj hočete s tem reči?«

»To boste že vedeli, vicomte.«

»Na... govori.«

Služabnik je odgovoril samo s pogledom, ta pa je rekel toliko, da ga je Louis napadel s palico in bi ga bil ubil, da se niso vmešali drugi služabniki. To se je zgodilo, ko je skušal Gaston na poljih uti svojim zasledovalcem.

Kmalu nato so prišli orožniki in huzarji žalostni in pretreseni nazaj ter sporočili, da je skočil Gaston de Clameran v Rhono, kjer je gotovo utonil.

Vse je ta vest strašno zbolela. Samo Louis se ni gnil, nobena mišica v njegovem obrazu se ni zganila, samo iz njegovih oči je zasijalo zadovoljstvo. Sedaj ni bil več ubogi mlajši brat, bil je edini dedič na Clameranu.

Poveljnik orožnikov se je bil bal sporočiti staremu, kaj se je zgodilo. Louis ni bil tako rahločuten, kakor stari vojak. Ni se obotavljal iti k očetu in mu je rekel s trdim glasom:

»Moj brat je volil med častjo in življenjem, mrtev je.«

Korenje, pesa, grahova, rafajsko ličje, čebuljčeta

in vsa druga semena najceneje in najboljše pri

Sever & Komp,
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug Ljubljana
Bohoričeva ulica 20
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavnica: Din 60,000.000. Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Tržič
Jelsa	Maribor	Zagreb
	Metković	

AMERIKANSKI ODDELEK.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasia, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Matija Smid, Novavas,
p. št. Jurij ob južni železnici

ima

več vagonov lepe sladke krme

za prodati.

Obligatorično koncesionirani

preiskovalni laboratorij za tehnično kemijo

GRAZ, Petersgasse 48

se priporoča za vsakovrstne analize. — Tehnična obratna kontrola po zelo znižanih cenah.

Elektrotehnik

prvo vrstna moč, ki je več pri postavljenih 25 elektromotorjev in premestljivih plošč, vseh možnih del ter montažo pri motorju lahko nastopi mesto pri »DIONIČARSKI PIVOVARNI«, APATIN. Nastop po močestnosti lahof. Neoznačena in napačno prednost.